

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Середня освіта (Українська мова і література). Психологія»
першого рівня вищої освіти (бакалавр)**

**за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
спеціалізації Психологія
галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка**

**Кваліфікація: вчитель української мови і літератури та зарубіжної
літератури основної школи, психолог**

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Голова Вченої ради
проф. О. І. Безлюдний /
протокол № 1 від «25» 08 2016 р.
Освітня програма вводиться в дію з 01.09 2016 р.
Ректор проф. О. І. Безлюдний
І наказ № _____ від « » _____ 2016 р.

Умань – 2016

Передмова

Освітньо-професійну програму розроблено робочою групою у складі:

1. Гончарук Валентина Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання – гарант освітньої програми;
2. Коваль Валентина Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри української мови та методики її навчання.
3. Козинський Леонід Володимирович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання.
4. Якимчук Ірина Павлівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології.

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література). Психологія

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Кафедра української мови та методики її навчання Кафедра української літератури, українознавства та методик їх навчання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Бакалавр вчитель української мови і літератури та зарубіжної літератури основної школи, психолог
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література). Психологія
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одиничний ступінь, 240 кредитів ЄКТС.
Наявність акредитації	Відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 28 травня 2015 року протокол № 116 (наказ МОН України від 10.06.2016 р. № 1415 л), УДПУ імені Павла Тичини визнано акредитованим за II (другим) рівнем з напрямку (спеціальності) 0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія. Українська мова і література*. Термін дії сертифіката до 1 липня 2025 року.
Цикл/рівень	FQ – ЕНЕА – перший цикл, QF-LLL – 7 рівень, НПК – 7 рівень.
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	3 роки 10 місяців
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://ff.udpu.org.ua/navchannya/osvitni-prohramy-2/os-bakalavr
2 - Мета освітньої програми	
Забезпечити освіту в галузі української мови і літератури із широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів до педагогічної діяльності з можливостями подальшого навчання. Використовуючи інноваційну модель підготовки фахівця-філолога, надати студентам ґрунтовні знання з української мови та літератури, виробити в них критичний підхід до розуміння особливостей розвитку мови та літератури в діячості та специфіки їх функціонування на сучасному етапі.	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Українська мова, мультидисциплінарна; галузь знань – українська мова та дотичні – російська мова, польська мова, теорія комунікації, знання іноземної – бажано. Програма передбачає такі компоненти: <ul style="list-style-type: none"> - цикл загальної підготовки (86 кредитів ЄКТС, 2580 годин); - цикл професійної підготовки (67 кредитів ЄКТС, 2010 годин; разом з практичною підготовкою); - дисципліни вільного вибору (60 кредитів ЄКТС, 1800 годин); - практична підготовка – 24 кредити; - атестація – 3 кредити.
Орієнтація освітньої програми	Програма ґрунтується на загальновідомих наукових результатах із мовознавства та літературознавства, спрямована на інтеграцію фахової підготовки у галузі української філології та психології з інноваційною діяльністю, подальшу професійну та наукову кар'єру.
Основний фокус освітньої програми	Загальна освіта за предметною галуззю з урахуванням спеціалізацій. Ключові слова: освіта, українська мова і література, зарубіжна

та спеціалізації	література, психологія.
Особливості програми	Студенти беруть участь у спеціальних семінарах разом зі студентами-учасниками програм МіГуС, Еразмус.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Випускники можуть працювати: - філолог-дослідник; вчитель фахових дисциплін (української мови і літератури, зарубіжної літератури; -психолог; спеціаліст відділів зв'язків з громадськістю в державних, громадських, політичних та бізнесових структурах. Випускники можуть обіймати такі посади: - асистент вчителя (ДК 003:2015); вчитель основної школи.
Подальше навчання	Можливість навчатися за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти за цією галуззю знань (що узгоджується з отриманим дипломом бакалавра), суміжною чи перехресною.
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Програмою передбачено студентоцентризований стиль навчання, самонавчання, проблемно зорієнтоване навчання. Лекційні курси поєднано із семінарськими, практичними, лабораторними заняттями, спеціальними та педагогічними практиками.
Оцінювання	Екзамени (усні для концептуальних частин та письмові – для перевірки основних знань), заліки, захисти практики, курсових та кваліфікаційних робіт, атестація.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати проблемні питання та вирішувати практичні завдання з української мови і літератури в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.
Загальні компетентності(ЗК)	ЗК 1. Здатність до абстрактного та аналітичного мислення й генерування ідей. ЗК 2. Знання і розуміння предметної галузі та розуміння професії. ЗК 3. Здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел. ЗК4. Здатність виявляти, формулювати і вирішувати професійні проблеми. ЗК 5. Здатність застосовувати знання на практиці. ЗК 6. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК9. Здатність до розроблення та управління проектами. ЗК10. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК11. Здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадською свідомістю. ЗК12. Здатність працювати в міжнародному контексті.
Предметні (спеціальні фахові) компетентності	ПК 1. Здатність розуміти сутність філологічної науки, усвідомлювати специфіку мовознавчої та літературознавчої складових. ПК 2. Здатність розуміти лінгвістику як особливу науку, що вивчає структуру і функціонування мови; володіти знаннями з усіх галузей мовознавства, історії української мови та сучасної української літературної мови. ПК 3. Здатність розуміння закономірностей літературного процесу, художнього значення літературного твору в контексті суспільного та літературного процесу певної культурно-історичної епохи, усвідомлення художньої своєрідності літературного твору і загальної типології художньо-літературної творчості. ПК 4. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі

теорії та історії української мови й літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання української мови й літератури;

ПК 5. Уміння застосовувати знання з основних понять і концепцій сучасної мовознавчої і літературознавчої науки, вільно оперувати мовознавчим та літературознавчим матеріалом.

ПК 6. Здатність розуміти процеси розвитку мовних і літературних процесів, їх зв'язку із суспільством, уміти використовувати ці знання в професійній діяльності.

ПК 7. Уміння оперативно засвоювати нові теорії, концепції, методики дослідження як у галузі філології, так і на межі різних гуманітарних наук; уміти ефективно застосовувати теорію компаративістики.

ПК 8. Уміння використовувати когнітивно-дискурсивні навички, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів.

ПК 9. Мати поглиблені знання у сфері навчання української мови як іноземної;

ПК 10. Уміння застосовувати у практичній діяльності сучасні підходи до навчання української мови та літератури, враховуючи український та міжнародний досвід у цій галузі, ефективні методи й освітні технології навчання.

ПК 11. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови та літератури, аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою корекції й оптимізації навчально-виховного процесу.

ПК 12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПК 13. Здатність критично аналізувати, діагностувати та коригувати власну педагогічну діяльність, вивчати педагогічний досвід (вітчизняний, закордонний) у галузі викладання української мови та літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі.

ПК 14. Здатність здійснювати дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.

ПК 15. Здатність ефективно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять.

ПК 16. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учнями, учителями, батьками та ін.), дотримуватися етичних норм у професійній діяльності та впроваджувати їх в освітній простір і суспільство.

ПК 17. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

ПК 18. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПК 19. Знання категоріально-понятійного апарату психології.

ПК 20. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

	<p>ПК 21. Уміння організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.</p>
<p>7 – Програмні результати навчання</p>	
	<p>ПРН 1. Знання професійно зорієнтованих гуманітарних наук, спеціалізованих філологічних дисциплін.</p> <p>ПРН 2. Знання лінгвістики як особливої науки, що вивчає структуру і функціонування мови; володіння знаннями з усіх галузей мовознавства, історії української мови та сучасної української літературної мови.</p> <p>ПРН 3. Знання мовних явищ та літературних процесів, здатність систематизувати мовно-літературні явища, розпізнавати, оцінювати та прогнозувати загальнокультурні, виховні, етичні наслідки певних процесів у мові та літературі.</p> <p>ПРН 4. Обізнаний зі специфікою складання плану і програми; тематики контрольних завдань і творчих робіт; розробкою системи вправ; визначення основної, довідкової, спеціальної літератури.</p> <p>ПРН 5. Знання методики підготовки уроків з української мови та літератури будь-якого типу.</p> <p>ПРН 6. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.</p> <p>ПРН 7. Знання основних функцій і законів розвитку мови як суспільного явища, різномірневої (системної) організації української мови та її норм, особливостей використання мовних одиниць у певному контексті, мовного дискурсу художньої літератури й сучасності.</p> <p>ПРН 8. Знання провідних тенденцій розвитку літературного процесу в Україні, специфіки його перебігу в культурному контексті, змісту естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; творів української класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.</p> <p>ПРН 9. Знання державного стандарту загальної середньої освіти, навчальних програм з української мови та літератури для ЗНЗ та практичних шляхів їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.</p> <p>ПРН 10. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</p> <p>ПРН 11. Уміння використовувати поглиблені знання професійно-орієнтованих гуманітарних наук, спеціалізованих філологічних дисциплін, здійснювати професійну науково-дослідну діяльність.</p> <p>ПРН 12. Уміння виявити мовне явище, зібрати матеріал, систематизувати та описати його.</p> <p>ПРН 13. Уміння працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.</p> <p>ПРН 14. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.</p> <p>ПРН 15. Уміння скласти план і програму; окреслити тематику контрольних завдань і творчих робіт; розробити системи вправ; визначити основну, довідкову, спеціальну літературу для</p>

	<p>підготовки й написання контрольних завдань і творчих робіт.</p> <p>ПРН 16. Уміння користуватися різними методами при організації навчального процесу в загальноосвітній та вищій школі, володіти сучасними освітніми технологіями та методами викладання, питаннями організації позааудиторної виховної роботи.</p> <p>ПРН 17. Уміння підготувати і провести урок з української мови та літератури будь-якого типу, урок з української мови у школі національної меншини; підготувати оптимальний варіант вправ для вироблення умінь і навичок на конкретному уроці та реалізувати його.</p> <p>ПРН 18. Уміння застосовувати знання професійно зорієнтованих гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, навички науково-ділової комунікації (українською та іноземною мовами) в загальноосвітній школі.</p> <p>ПРН 19. Уміння організувати навчальний процес у ЗНЗ (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови та літератури, керувати пізнавальною діяльністю учнів.</p> <p>ПРН 20. Уміння використовувати гуманістичний потенціал української літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</p> <p>ПРН 21. Уміння аналізувати мовні засоби художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції та новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури.</p> <p>ПРН 22. Уміння застосовувати методи й методики діагностування навчальних досягнень учнів з української мови та літератури; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.</p> <p>ПРН 23. Здатність до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.</p> <p>ПРН 24. Уміння вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію.</p> <p>ПРН 25. Знання здобутків класичної та сучасної психології у сфері методології, теорії, практики та емпіричних досліджень; організації та соціально-психологічної сфери сучасної психологічної практики та специфіки діяльності психолога в різних сферах.</p> <p>ПРН 26. Знання понятійного апарату сучасної психології, термінології, що використовується у психологічній практиці; етичні засади, види, методи та форми надання психологічних послуг в різних класах ситуацій професійної діяльності;</p> <p>ПРН 27. Володіння сучасними теоріями, на ґрунті яких будується сучасна практика надання психологічної та психокорекційної допомоги дорослим та дітям.</p>
	<p>8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми</p>
<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>Процес навчання забезпечують провідні фахівці кафедр, в складі 7 докторів наук, 39 кандидатів наук, 12 викладачів.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Наявна матеріально-технічна база, що забезпечує проведення всіх видів лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Обладнаний комп'ютерний клас. Працюють лабораторії «Східноподільський лінгвокраєзнавчий науково-координаційний центр», «Проблеми підготовки студентів-філологів до українознавчої роботи в школі»,</p>

	«Театр Слова», «Центр дослідження вишивки Східного Поділля», «Центра творчої майстерності вчителя імені С. Павленка», науково-методичний кабінет.
Інформаційне та навчально – методичне забезпечення	Освітній процес забезпечений навчально-методичними комплексами, підручниками та посібниками. Навчальні курси розміщені в системі інформаційно-освітнього середовища для студентів очної та заочної (дистанційної) форм навчання. Наукові роботи завантажені в інституційний репозитарій університету.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Укладені угоди: - з військовою академією (м. Одеса) «Про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу», - із Сумським державним університетом «Про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу», - з ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»» (для здійснення педагогічної діяльності та проходження виробничої практики), - з ТОВ «Лижна школа» (Буковель) для проведення практик студентів та надання методичної допомоги майбутнім вчителям.
Міжнародна кредитна мобільність	Реалізуються програми подвійного диплома: Університет в м. Порту (Португалія) Тракійський університет в м. Стара Загора (Болгарія) Державна вища школа професійної освіти ім. Іполіта Цегельського в м. Гнезно (Польща) Поморська академія в м. Слупську (Польща) Державна вища професійна школа імені Я.А. Коменського в м. Лешно (Польща) Академія імені Яна Длugoша в м. Ченстохові (Польща) Інститут європейської культури Познанського університету імені Адама Міцкевича в м. Гнезно (Польща) Державна вища школа професійної освіти в м. Хелмі (Польща)
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Передбачена можливість навчання іноземних студентів. Іноземні студенти навчаються в одній групі зі студентами-українцями, до них застосовуються ті самі вимоги, що й до українців.

2. Перелік компонент освітньо-професійної/наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

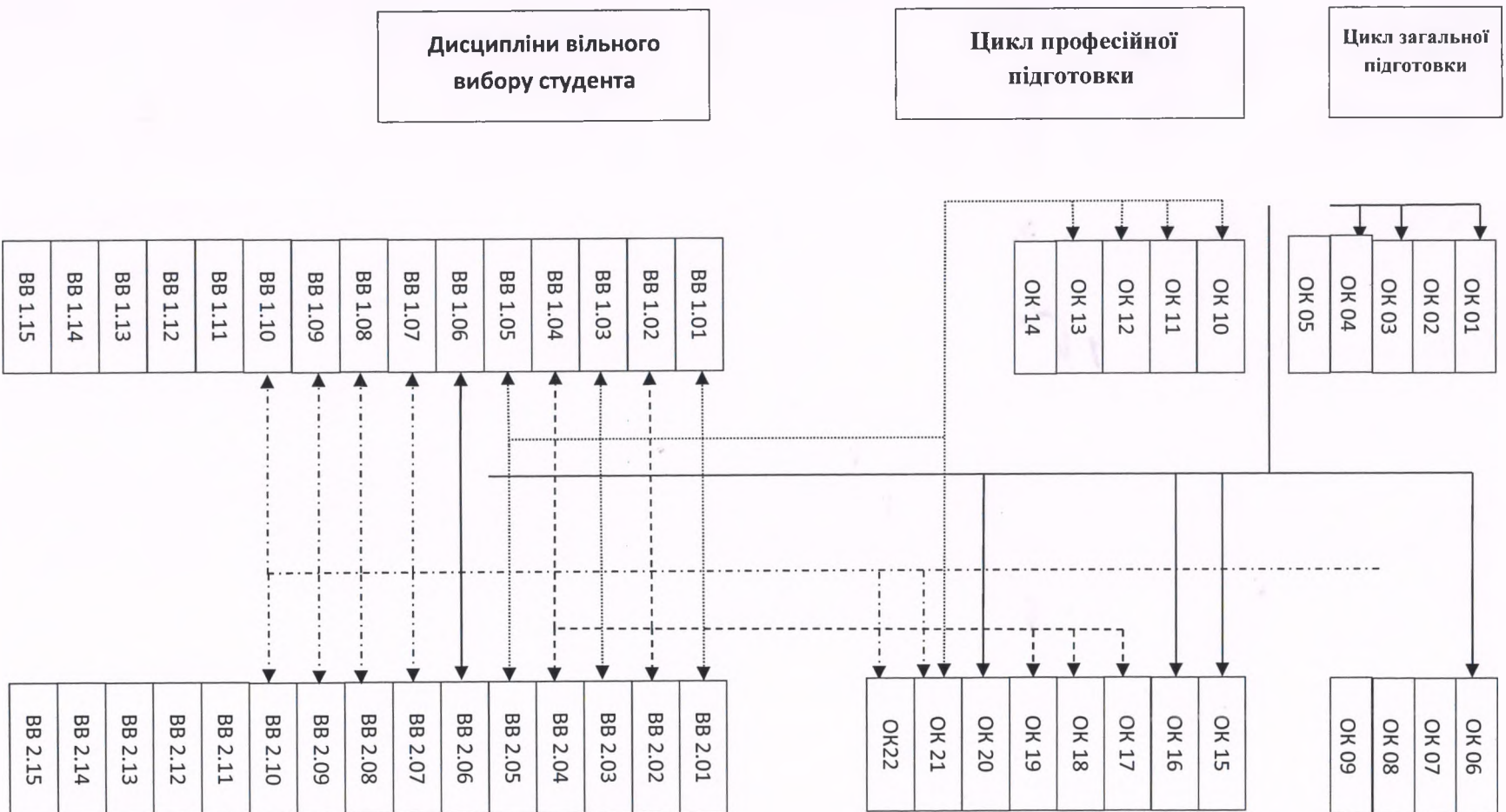
Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти(роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
I	Цикл загальної підготовки		
ГП	Гуманітарна підготовка		
ОК 01	Історія та культури України	4	екзамен
ОК 02	Філософія	4	екзамен
ОК 03	Політична та соціологічна науки	3	екзамен

ОК 04	Іноземна мова	9	екзамен, залік
ОК 05	Фізичне виховання	4	залік
ФП	Фундаментальна підготовка		
ОК 06	ОП та БЖД	3	залік
ОК 07	Вікова фізіологія і шкільна гігієна з основами медзнань	3	залік
ОК 08	Сучасна українська літературна мова	28	екзамен, залік
ОК 09	Історія української літератури	28	екзамен, залік
II Цикл професійної підготовки			
ППП Психолого-педагогічна підготовка			
ОК 10	Педагогіка	8	екзамен, залік
ОК 11	Психологія	6	екзамен
ОК 12	Методика навчання української мови	7	екзамен, залік
ОК 13	Методика навчання української літератури	7	екзамен, залік
ОК 14	Методика навчання зарубіжної літератури	4	екзамен
НПП Науково-предметна підготовка			
ОК 15	Українознавство	3	залік
ОК 16	Історія зарубіжної літератури	14	екзамен, залік
ОК 17	Вступ до мовознавства	3	екзамен
ОК 18	Вступ до літературознавства	3	екзамен
ОК 19	Старослов'янська мова	3	екзамен
ОК 20	Історична граматики української мови	3	екзамен
ОК 21	Ділова українська мова	3	екзамен
ОК 22	Фольклор	3	залік
Вибіркові компоненти ОП			
ВВ	Блок №1		
ВВ1.01	Історія психології	7	екзамен
ВВ1.02	Методика роботи практичного психолога	6	екзамен
ВВ1.03	Психологічна служба в системі освіти	3	залік

BB1.04	Основи психологічного консультування	5	екзамен
BB1.05	Патопсихологія	4	залік
BB1.06	Основи психодіагностики і психокорекції	5	екзамен
BB1.07	Педагогічна психологія	4	екзамен
BB1.08	Практичний та ономастичний аспект української мови	4	залік
BB1.09	Дитяча література та практикум з виразного читання	3	залік
BB1.10	Культура мовлення	3	екзамен
BB1.11	Українська діалектологія	3	залік
BB1.12	Стилістика української мови	4	екзамен
BB1.13	Історія української літературної мови	3	екзамен
BB1.14	ІК технології в галузі	3	залік
BB1.15	Історія педагогіки	3	залік
	Вибірковий блок №2		
BB2.01	Сучасні теорії глибинної психології	7	екзамен
BB2.02	Методика роботи психолога	6	екзамен
BB2.03	Вступ до спеціальності	3	залік
BB2.04	Експериментальна психологія	5	екзамен
BB2.05	Основи клінічної психології	4	залік
BB2.06	Диференційна психологія	5	екзамен
BB2.07	Методика навчання психології	4	екзамен
BB2.08	Практичний курс української мови	4	залік
BB2.09	Українська література для дітей	3	залік
BB2.10	Соціолінгвістика	3	екзамен
BB2.11	Наріччя української мови	3	залік
BB 2.12	Функціональні стилі сучасної української мови	4	екзамен
BB 2.13	Історична лексикологія	3	екзамен
BB 2.14	Українська міфологія	3	залік
BB 2.15	Українська лексикографія	3	залік

	Практична підготовка		
П.1	Навчальна (фольклорна, психолого-педагогічна, діалектологічна, фахова)	12	залік
П.2	Виробнича (педагогічна практика з фахових методик (пробні уроки), педагогічна практика)	12	екзамен
	Атестація	3	
Загальний обсяг вибірових компонент:		90	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

2.2 Структурно-логічна схема

3.Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» проводиться у формі складання комплексного кваліфікаційного екзамену або у формі захисту випускної кваліфікаційної роботи та завершується видачею документу державного зразка про присудження їм ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації: Бакалавр освіти.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4.Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Див.додаток

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

Див.додаток

Затверджено на засіданні вченої ради факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол №__ від _____ 2017 р.).

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми) :

Гончарук Валентина Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини